

LES ARTS ÉS ÒPERA

TEMPORADA 25/26

LUISA MILLER

Giuseppe Verdi

PALAU DE LES ARTS REINA SOFÍA

GENERALITAT
VALENCIANA

ACI.
ARA.

LES ARTS
VALÈNCIA

Sala Principal		
10, 17, 22	de desembre de 2025	19.30 h
13, 20	de desembre de 2025	19.00 h

ADMINISTRACIÓ FUNDADORA

GENERALITAT VALENCIANA | **ACÍ. ARA.**

ADMINISTRACIÓ COL·LABORADORA

Giuseppe Verdi

1813–1901

NOVA PRODUCCIÓ

Palau de les Arts Reina Sofía

EN COPRODUCCIÓ AMB

Maggio Musicale Fiorentino

Melodramma tragico en tres actes

Llibret de Salvatore Cammarano, basat
en l'obra de teatre *Kabale und Liebe* (1784)
de Friedrich von Schiller

Estrena: 8 de desembre de 1849,
Teatre di San Carlo, Nàpols

DURACIÓ: **3 H**

ACTE I: **1 H 05 MIN**

DESCANS: **25 MIN**

ACTES II, III: **1 H 30 MIN**

DIRECCIÓ MUSICAL

Sir Mark Elder

DIRECCIÓ D'ESCENA

Valentina Carrasco

ESCENOGRAFIA

Carles Berga

VESTUARI

Luciana Gutman

IL·LUMINACIÓ

Antonio Castro

MILLER

Germán Enrique Alcántara

LUISA

Mariangela Sicilia

IL CONTE DI WALTER

Alex Esposito

RODOLFO

Freddie De Tommaso

FEDERICA

Maria Barakova

WURM

Gianluca Buratto

LAURA

Lora Grigorieva⁺⁺

UN LLAURADOR

Antonio Lozano^{*}

Cor de la Generalitat Valenciana

Jordi Blanch Tordera, DIRECTOR

Orquestra de la Comunitat Valenciana

FIGURACIÓ

Raquel Andrés
Ossama Badreddine
Belén Bottarini
David Collado
José Manuel Doménech
Antonio Olmos
Sandra Perelló
Carlos Izquierdo

ASSISTENT DEL DIRECTOR MUSICAL

Nicholas Ansdell-Evans

ASSISTENT DE DIRECCIÓ D'ESCENA

Lorenzo Nencini

MESTRES REPETIDORS

Polina Bogdanova
Stanislav Angelov

ASSESSORAMENT LINGÜÍSTIC

Matteo Dalle Fratte

SUBTITULACIÓ

Anselmo Alonso

⁺⁺Centre de Perfeccionament ^{*}Cor de la Generalitat Valenciana

LES ARTS ÉS MEMBRE DE:

ACTE I. AMOR

En un poble xicotet del Tirol se celebra el compromís d'una jove d'origen humil, Luisa Miller, amb Rodolfo, un jove la identitat del qual inquieta Miller, antic soldat i pare de Luisa. L'alegria regnant s'enterbolix quan Wurm, administrador del comte de Walter i pretendent frustrat de Luisa, revela el veritable llinatge de Rodolfo: és fill de l'orgullós comte. Miller tem que la seua filla patisca un desengany amorós i pressentix el xoc entre classes socials.

Al castell, Wurm informa el comte de l'idil·li, cosa que trunca els plans de Walter de casar Rodolfo amb la rica duquessa Federica. Però el jove rebutja tota ambició i afirma davant de la mateixa Federica que només estima Luisa. A la casa de Miller, Rodolfo desmentix els rumors del seu suposat compromís i demana formalment la mà de Luisa. La tensió esclata quan Walter irromp i menysprea la xica; després d'un violent enfrontament, Miller i la seua filla són arrestats. Rodolfo amenaça el seu pare amb desvetllar el crim que li va donar el títol de comte, i aconsegueix que este pose en llibertat Luisa, però no al seu progenitor.

ACTE II. INTRIGA

Wurm visita Luisa i li imposa un despietat xantatge: per a recuperar son pare haurà d'escriure una carta declarant-se enamorada de Wurm i renunciant a Rodolfo, i ratificar-ho davant de Federica. La jove cedix, i sacrifica el seu honor per amor a son pare. La duquessa, després d'escoltar la seua declaració, es dona per satisfeta. Wurm fa arribar la missiva a Rodolfo, i complix així el pla ordit per a destruir la unió dels amants. Desfet per la suposada traïció, Rodolfo es debat entre la vida i la mort.

ACTE III. VERÍ

A la seua casa humil, Luisa abraça son pare acabat d'alliberar, encara que se sent desgraciada i culpable. Rodolfo arriba per a exigir la veritat; ella, fidel al seu jurament, confirma la veracitat de la carta. En un impuls fatal, ell beu verí i oferix la mateixa copa a Luisa. Només en eixe moment ella revela la trama que els ha condemnat. Luisa mor en braços del seu pare; Rodolfo, agonitzant, mata Wurm abans d'expirar junt amb la seua amada, sota la mirada consternada del comte i dels vilatans.

Valentina Carrasco

Luisa Miller, amb freqüència, és considerada la primera òpera «burgesa» de Verdi (abans de *Stiffelio* i *La traviata*). En ella, Verdi abandona el marc habitual dels seus drames: no hi ha cort, sumptuositat ni gairebé noblesa, i s'instal·la en el marc banal d'un poble de llauradors. Esta i altres modificacions importants del drama schillerià operades per Cammarano, acceptades per Verdi de mala gana, acosten *Luisa Miller* al drama familiar que *I promessi sposi* de Manzoni havia popularitzat a Itàlia. La gran tragèdia heroica es transforma en íntim drama burgès.

Dos pares que estimen possessivament els seus fills els causaran la mort: Walter a través de la seua ambició, Miller a través d'una concepció temorosa de la virtut. La relació pare-fill/a, tema omnipresent en l'obra de Verdi, en *Luisa Miller* és particularment voraç: estos pares, sords als desitjos dels seus fills, no arriben a vore en ells una altra cosa que la imatge que ells mateixos projecten. Walter veu en Rodolfo un futur senyor econòmicament i políticament potent. Miller veu en Luisa una jove virtuosa i honorable que ha d'acompanyar la seua vellesa. Res de somnis ni de sentiments per a estos jóvens, doncs, que seran sacrificats en l'altar de la voluntat paterna.

Es tracta, per tant, d'un marc d'acció típic del Romanticisme, període creat per i on regna l'esperit burgès, en el qual s'extingix l'orde social «natural», provinent de Déu i reflectit en la noblesa, lligada també al territori d'on procedix el títol nobiliari. Per a la burgesia comercial i industrial, sense ancoratge diví ni territorial, l'ascensió social i la supervivència de classe és un tema crucial.

Entre altres manifestacions d'este model social, des de finals del segle XVIII s'aprecia un increment en l'ús de les nines. Este fenomen, principalment femení, com a manera de propagació social deu el seu naixement i la seua causa a la burgesia, que prescriu a la dona (xiqueta i adulta) un tipus de comportament, un model físic i la gran importància d'ocupar-se del seu aspecte, de preferència angelical i impertorbable. Més tard això evoluciona, com bé sabem encara hui, també a una pràctica i preparació per a la maternitat.

Per això hem triat com a context per a situar *Luisa Miller* una fàbrica de nines de principis del segle XX. Walter, personatge prou interessant, bastant lineal, és un representant de la burgesia industrial l'auge de la qual es verifica al voltant d'eixos anys, i

que busca validació social mitjançant un títol i que projecta en Rodolfo la clau de la seua felicitat, aconseguida a través d'un matrimoni socialment profitós. Miller, amb més facetes, és un apreciat treballador de la fàbrica, la filla del qual no pot aspirar a un amor socialment inconvenient i que deu devoció total al pare, només i en part reemplaçable per la del futur marit.

Si el context d'una fàbrica, amb el seu propietari i els seus treballadors, ens oferix un marc social convenient per a l'obra, l'important a nivell dramaturgic és el que es produïx en esta fàbrica: ninos. Walter, en el seu imperi industrial, ha creat un nino a la imatge dels seus desitjos i pensa que ha fet el mateix amb Rodolfo. Miller contribuïx a la fabricació de xiquetes ingènues i d'una bondat ideal, que volguera posseir per sempre, com la seua xicoteta Luisa.

Els, i el destí, opinen d'una altra manera.

Alberto González Lapuente

«L'instrumental és més lleuger que en les anteriors òperes del celebrat autor i, ahora, més elegant, més selecte i filosòfic.»

[*La Época*, Madrid, 3-05-1851]

Les òperes de Verdi es varen difondre ràpidament per Espanya després de la representació d'*Oberto, conte di San Bonifacio* al Principal de Barcelona, l'1 de febrer de 1842. L'encara jove compositor va arribar a la península ibèrica abans que a cap altre país encenent la flama d'una idolatria que el va convertir en l'autor de moda. Les raons del tal èxit eren evidents: «Després de la mort de Napoleó, deia un escriptor contemporani, hi ha un altre home de qui es parla tots els dies tant a Moskou [sic] com a Nàpols, a Londres, a Viena, a París, a Calcuta. Este home era Rossini el 1823; avui el gran Mestre no és l'Artista de l'època: Donizetti regnava ahir en l'escena lírica, hui només són modernes les òperes de Verdi». El també compositor, escriptor i periodista Nicolás Pardo Pimentel ho explicava a *La ópera italiana o Manual del filarmónico* (Madrid, 1851), un curiós promptuari dedicat a la molt musical Isabel II i al seu espòs, el refinadíssim Francisco de Asís de Borbón. Quan es va publicar el text, les òperes «modernes» de Verdi eren *Alzira*, *Macbeth*, *I masnadieri*, *Il corsaro*, *La battaglia di Legnano*... que anticipen *Luisa Miller* (1849), considerada, en una primera observació, el «treball sublim d'un gran mestre» [*Correo de los Teatros*, Madrid, 21-09-1851].

El musicòleg Massimo Mila va assenyalar molt encertadament que «fins ara tot és una qüestió d'inspiració» [*El arte de Verdi*, Madrid, 1992]. Però amb 52 anys, a meitat del segle XIX, Verdi transforma l'arravatament patriòtic de les seues òperes «modernes» i «dirigix la seua obra cap a la psicologia de la vida privada» on més tard s'inseriran *Rigoletto*, *Il trovatore* i

La traviata. L'interessant de l'anàlisi de Mila és el matís que introduïx sobre la tradicional compartimentació de l'obra de Verdi, activa ja en el seu temps, i que tantes vegades ha servit per col·locar *Luisa Miller* com a principi d'un segon període compositiu. Mila entén molt intel·ligentment que per damunt de qualsevol frontera hi ha una «unitat d'estil» que conjuga en cada moment les contradiccions vitals del creador catalitzades amb «intel·ligència, cultura, tècnica musical, experiència espiritual i gust». Es podria afegir l'ambició com a combustible a un procés de caràcter orgànic en què els grans gestos juvenils es diluïxen en un estil més tranquil, més obert a la fusió dramàtica de l'home i de l'ambient.

El maig de 1849, Salvatore Cammarano va enviar a Verdi la síntesi per a una nova òpera titulada *Eloisa Miller* el destí de la qual era el Teatro di San Carlo de Nàpols. Cammarano era membre d'una important família teatral napolitana. La seua autoritat estava fora de dubte després d'haver escrit per a Donizetti els llibrets de *Lucia di Lammermoor*, basada en Walter Scott, *Roberto Devereux* (representada al Palau de les Arts la passada temporada) i *Poliuto*. Va treballar amb Verdi en quatre ocasions (*Alzira*, *La battaglia di Legnano*, *Luisa Miller* i *Il trovatore*) i va quedar inconclús el projecte d'una òpera basada en *El rei Lear* de Shakespeare. Per a la seua tercera col·laboració, Cammarano es va inspirar en *Kabale und Liebe* (*Intrigues i amor*, 1784) de Friedrich Schiller, producte juvenil associat a l'*Sturm und Drang* i que encara hui es manté com a text de referència al teatre alemany. La tragèdia burgesa de dos jòvens amants sacrificats per les intrigues d'un règim corrupte i cruel és un tema que s'obri a interpretacions intemporals. Cammarano va seguir les indicacions de Verdi, va canviar el lloc de l'acció, va eliminar les connotacions polítiques i el llibret de *Luisa Miller* va estar a punt el 13 d'agost.

Calia complir amb les demandes d'un ambient social particularment tens dominat pel rigor de la censura, en aquell moment ja atenta al treball de Verdi i dels seus col·laboradors. L'argument mira ara al Tirol, a la primera mitat del segle XVII, i exposa el drama de la llauradora Luisa i de Rodolfo, fill del comte Walter, els quals conjuguen el seu amor en contra del criteri dels seus pares. Ell s'ha de casar amb la duquessa Federica per raons de poder i llinatge. El comte i el seu secretari Wurm, també enamorat de Luisa, arresten el seu pare i li fan xantatge: li oferixen la seua llibertat a canvi d'una carta en la qual declare que no vol a Rodolfo. Luisa firma. Rodolfo descobreix la traïció i repta Wurm a un duel. L'òpera conclou amb la mort d'este i dels

amants, enverinats després d'una última trobada en què es revelen les mentides i les conspiracions que han intentat separar-los. «Funest desenllaç de la seua passió, que naturalment repugna tota ànima sensible. Dos suïcidis i un assassinat acaben una acció, quasi nul·la per si mateixa. Sembla com si l'autor del llibret haja tingut necessitat de recórrer a un triple crim per a fer interessant un episodi. Això demostra o molta corrupció de costums al poble per al qual es va escriure o molt poc de gust en l'autor. Quan serà que per a interessar al públic, fent ús dels nobles trets de la virtut, vejам desterrats de l'escena els sagnants quadres que fan mal al cor i són un veritable atac a les lleis de la moral!» [*El Áncora*, Barcelona, 25-10-1851].

La poderosa censura napolitana va donar per bona la intriga per a alleujament de Verdi que ja ha vist rebutjat el projecte previ de *L'assedio di Firenze*, però quedava el dubte que varen alimentar alguns comentaris carregats de moralitat. Sorgiran també els problemes econòmics amb el Teatro di San Carlo al qual Verdi es va enfrontar amenaçant amb emportar-se la partitura i abandonar la ciutat després de demanar asil polític en un vaixell de guerra francès atracat al port de Nàpols. Després d'altres successos, no exempts de sentit melodramàtic, *Luisa Miller* es va estrenar el 8 de desembre de 1849 amb notable èxit: «La Miller, a la qual, ho he de confessar, estime amb extrem» [carta de Verdi a Vincenzo Flauto, empresari del San Carlo, 1-11-1849]. L'escenografia va ser de Pietro Venier, escenògraf del teatre. El director teatral va ser Salvatore Cammarano. En les tres primeres representacions Verdi va ser el «mestre al cembalo», segons Pardo Pimentel en l'apèndix del seu «manual» dedicat a «les veus i frases més usuals entre els aficionats a l'òpera italiana», es tracta d'una expressió estesa entre *dilettantes* per

indicar que l'autor d'una composició musical dirigeix la seua execució des del piano. El primer violí va ser Antonio Farelli.

Pel que fa al repartiment, Verdi va pensar en la soprano Marietta Gazzaniga tot i que li va defraudar la seua fluixa actuació, potser per problemes de salut. De fet, va acabar la seua carrera amb onze òperes seues en repertori i el mateix Verdi li va confiar el paper de Lina de *Stiffelio*. Amb tot, s'havia de sentir especialment còmoda amb els perfils més grandiloqüents de Luisa, personatge que després d'una arrancada ingènua ascendirà fins a metes poderoses, com l'ària «Tu, puniscimi, o Signore» (II, 7), on es prepara per firmar la carta. Cal esperar al tercer acte per a vore-la desimboldre's amb veritable entitat enllaçant dos *duettos*: el de Miller un poc sobrenatural («La tomba è un letto», III, 12), i el grandíós amb Rodolfo («Piangi, piangi... il tuo dolore», III, 13), incloent-hi una *preghiera* i el trio de tancament. Els més crítics han assenyalat la reiteració en la seua part de vells recursos, amb excessives repeticions de paraules i motius massa immediats.

També Verdi va considerar important la presència del tenor Geremia Bettini, qui deia que havia debutat a Madrid i que va cantar tan malament en els assajos que la direcció del teatre va estar a punt de demandar-lo. El va substituir el romà Settimio Malvezzi, bon coneixedor del repertori rossinià i donizettià, qui va gaudir amb el paper de Rodolfo considerat un dels tenors més gratificants de tot Verdi. Al final del primer acte amenaça son pare, qui finalment ordena alliberar Luisa: «és la primera vegada que un «teló» operístic pren la forma de l'obra de la qual prové» (Julian Budden, *Vida y arte de Verdi*, 2017). Té al seu favor l'ària «Quando le sere al placido» (II, 10) melodia de caire *donizettià* i «orquestrada amb molta més imaginació»: acords de cromatisme canviant a les cordes, motiu d'introducció dels violoncel·ls, remor de clarinets en l'acompanyament. Són molts els detalls instrumentals de *Luisa Miller* que confirmen que Verdi

sabia molt bé la importància de l'orquestra del San Carlo, de qualitat superior a la de la Scala milanesa. Per això, l'orquestra adquirix una condició particularment protagonista i descriu les cuites dels personatges, aportant gestos que s'elevan des de l'ingenu encant donizettià del cor inicial al fons ombrívol del tercer acte. Destaca l'obertura considerada una de les millors de Verdi i l'horitzontalitat d'un recitatiu flexible i expressiu que s'integra en l'orquestra quasi arribant al *cantabile*.

El baríton Achille De Bassini va ser Miller en l'estrena: cantant d'escassa agilitat vocal però de poderós impuls i vigor. Es diu que el baix Antonio Selva va encarnar el comte Walter per amistat

amb Verdi ja que considerava que era un paper secundari, encara que hi ha fonts que asseguruen que no podia aspirar a molt més. Té al seu càrrec moments de concisa tristesa («Sacra la scelta è d'un consort», I, 2), dramàticament compromesos amb el benestar del seu fill («Il mio sangue, la vota darei», I, 3), i també de remordiment (escena i duo amb Luisa, III, 12). El baix Marco Arati, va cantar el paper de Wurm. Va treballar molt a Nàpols on se'l coneixia com a *Marchin* per la seua menuda estatura el que segurament va facilitar la credibilitat del malvat. En el *duetto* amb Walter («L'alto retaggio non ho bramato», II, 8), es fa còmplice amb mollesa sinistra. Varen completar el repartiment la mezzo Teresa Salandri com a Federica, personatge de poca entitat, amb un *duetto* junt amb Rodolfo («Dall'aule raggianti di vano splendor», I, 5) i espai en un bonic i trivial quartet («Presentarti alla duchessa», II, 9); Maria Salvetti va cantar Laura i Francesco Rossi va actuar com a pobletà.

Diversos d'ells, Malvezzi, De Bassini i Selva, varen tindre una important relació professional amb Espanya, particularment amb el Teatro Real de Madrid que, encara a mig fer, va cedir l'estrena espanyola de *Luisa Miller* al menut, efímer, proper i costosíssim Teatro del Real Palacio (1849-1851). La seua construcció va ser un caprici d'Isabel II, ansiosa d'òpera i enutjada per la lenta construcció del Real iniciada el 1818. De manera que a les nou de la nit del 10 d'octubre de 1849, dia en què feia dènou anys, va inaugurar el seu teatre amb *Ildegonda*, del seu mestre molt proper a ella Emilio Arrieta. Sobre l'estrena de *Luisa Miller* destaquen les dades facilitades per José Subirá en el seu treball sobre este teatre (1950). La primera representació de les vint-i-una successives va tindre lloc el 27 d'abril de 1851, cantada per la

«companyia» habitual. Es va escoltar a la madrilenya Manuela Oreiro de la Vega qui va arribar a ser *prima donna assoluta* dels teatres de la capital abans de casar-se amb l'escriptor Ventura de la Vega. El tenor Giovanni Battista Rubini va dir que mai havia trobat una companya que tinguera la seua veu i la seua ànima. La mezzo madrilenya Sofía Vela de Aguirre (també Vela de Arnao o Querol), com a Federica, va ser compositora de cançons i obres per a piano. Glinka, durant la seua estada a Madrid, la va descriure com a «contralt amb perfectes dots i música excel·lent», i Manuel Cañete, escriptor i crític teatral, va dir que era una «artista de gran cor i intel·ligència, el mèrit de la qual és només comparable a la modèstia amb què intenta ocultar-ho». En aquell moment, va ser estupendament retratada per Federico de Madrazo segons es veu al Museu del Prado.

Més apassionant encara és la vida del tenor Lázaro Puig qui va ser capità general de Galícia i posteriorment de Granada. Casat amb la marquesa de Gauna, va exhibir als cartells el títol i, amb freqüència, el nom artístic de Flavio Puig. Segons els cronistes, la seua tècnica era semblant a la de grans tenors com Napoleone Moriani, i Rubini, però la seua veu no. Probablement, era penetrant i de particular dolçor. Va cobrar el sou més elevat de tot el repartiment, i la seua fama va créixer com a mestre de Julián Gayarre. I com a baríton el català Adolfo Gironella, tot just retornat d'Itàlia i veu habitual del Liceu. Les decoracions varen ser dels escenògrafs Francisco Aranda i Antonio Bravo. La direcció musical va anar a càrrec del mestre director de veus i de la part instrumental del teatre, Francisco Frontera de Valldemosa, copromotor del pas de Chopin per Mallorca. «La concurrència, a més de la família reial, la componien les distingides persones, que ordinàriament tenen l'honor de ser convidades a estes funcions del reial palau». [*El Orden*, Madrid, 29-4 1851]. Any i mig després del tancament del teatre encara tres cantants reclamaven l'import dels honoraris.

Luisa Miller es va estrenar a Madrid però l'obra ja circulava de manera fragmentària per les tertúlies musicals. Per exemple, a casa de Carlota Luisa de Godoy y Borbón, princesa de la Pau i filla del primer ministre Manuel Godoy, on «la senyoreta Enriqueta García va estar felicíssima en el duo de *Luisa Miller* que va cantar amb el baríton» [*La Nación*, Madrid, 16-3-1851], el mateix Adolfo Gironella. Perquè en l'entorn domèstic (i l'estrena al teatre de Palau amb les seues 300 localitats limitades als més íntims no quedava massa distant d'eixe àmbit col·loquial) és on es reafirma l'afició espanyola per l'obra de Verdi, encara incipient però ben aviat dominadora de l'escena operística del país. «Grans són els elogis que d'esta obra s'han fet, i el seu tercer acte pot competir dignament amb qualsevol peça clàssica. En ella no es veu el Verdi impetuós del *Nabucco*, ni el Verdi fantàstic del *Macbeth*: la música de la *Luisa* és dolça, suau, els seus accents són apassionats, la seua instrumentació tranquil·la, les seues harmonies noves. Nàpols sorprès la va acollir amb vehements aplaudiments, i el mestre va enriquir amb una nova perla la seua ja rica col·lecció lírica; prompte va recórrer la nova òpera tot Europa, trobant-hi el mateix feliç èxit». [Hércules Cavalli, *José Verdi, maestro de música...*, Madrid, 1867].

©B. Ealovega

Sir Mark Elder

Direcció musical

Sir Mark Elder ha sigut director musical de l'Orquestra Hallé de Manchester entre l'any 2000 i el 2024. Actualment, és el seu director emèrit. Des de 2022 és principal director invitat de la Filharmònica de Bergen. Anteriorment, va exercir els càrrecs de director musical de l'English National Opera (1979-1993) i de la Filharmònica de Rochester, Nova York (1989-1994), a més dels de principal director invitat de les simfòniques Ciutat de Birmingham i de la BBC. Des de setembre de 2025 és director musical del Palau de les Arts. Dirigix les orquestres més importants del panorama internacional: Concertgebouw, París, Festival de Budapest, filharmòniques de Berlín i Londres i les simfòniques de Boston, Chicago i Londres. És artista principal de l'Orchestra of the Age of Enlightenment, col·labora regularment amb la Filharmònica de Londres i ha dirigit als Proms durant molts anys.

La seua presència és també habitual en els principals teatres d'òpera: Covent Garden, Metropolitan, l'Òpera de París o el Festival de Glyndebourne. També ha sigut invitat al Festival de Bayreuth (on va ser el primer director anglés en dirigir una nova producció), Chicago, Munic, Amsterdam, Zuric, Ginebra, Berlín i els festivals de Bregenz i d'Ais de Provença. Els seus últims compromisos inclouen *Carmen* a París; *Benvenuto Cellini* a Amsterdam; *Die Meistersinger von Nürnberg* a San Francisco; *Lohengrin*, *Peter Grimes*, *Aida* i *La forza del destino* al Covent Garden; *Le prophète* en el Festival d'Ais de Provença, a més de *Samson et Dalila* al Metropolitan.

Sir Mark Elder ha gravat amb les orquestres Hallé (*The Dream of Gerontius* o la integral de l'*Anell*), Filharmònica de Londres, Concertgebouw (*Lohengrin*), les simfòniques Ciutat de Birmingham i de la BBC, Age of Enlightenment, Royal Opera House i l'English National Opera, un repertori que inclou des de Verdi, Strauss i Wagner fins a la música contemporània. A més, va ser director artístic del segell Opera Rara, per al qual va enregistrar diversos títols belcantistes.

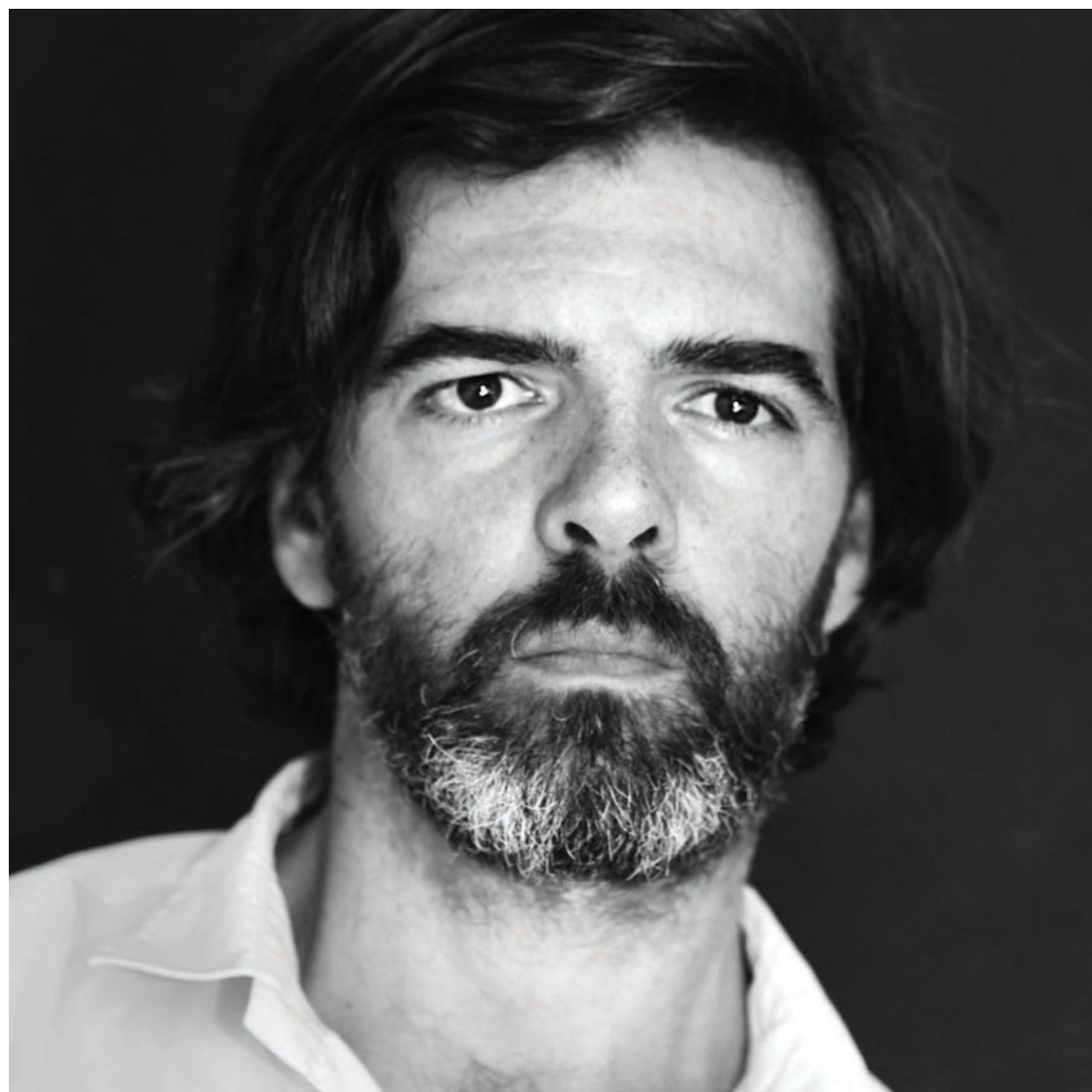
©Nicolas Riente

Valentina Carrasco

Direcció d'escena

Nascuda a Buenos Aires, es va formar en música, dansa i literatura, i va continuar la seua trajectòria a París, on va treballar en cinema i vídeo. Des del 2000 col·labora amb La Fura dels Baus en espectacles, teatre i òpera. Al costat d'Àlex Ollé va crear produccions emblemàtiques com *Le Grand Macabre* de Ligeti i *Oedipe* d'Enescu, presentades a Brussel·les, Londres i Buenos Aires. La seua carrera en solitari inclou èxits com la nova versió de *l'Anell* al Teatro Colón o la coreografia de *La strada* de Luc Van Hove a Bèlgica. Ha signat títols com *The Turn of the Screw* a Lió, *Don Giovanni* a Perm, *Die Zauberflöte* a Trieste, així com noves produccions de *Proserpina* de Rihm i *Carmen* per a l'Òpera de Roma.

Entre el 2018 i el 2020 va dirigir obres de Bernstein, Rakhmàninov i Verdi, entre elles *Les vêpres siciliennes* a l'Òpera de Roma, nominada als Opera Awards. Després de la pandèmia, va reprendre l'activitat lírica europea amb *Gianni Schicchi* al Festival Puccini. Des d'aleshores, ha abordat òperes com *Aida* a Macerata, *Simon Boccanegra* a Parma i *La Favorite* a Bèrgam, guardonada amb el premi Abbiati. El 2023 va debutar a l'Òpera de París amb *Nixon in China* i va tornar a rebre l'Abbiati per *La Favorite*. El 2024 va celebrar l'any Puccini amb *La fanciulla del West*, *Turandot* i *Gianni Schicchi*, a més de tornar al Festival Verdi amb *La battaglia di Legnano*. Més recentment ha dirigit *Lucrezia Borgia* a Roma, *Fidelio* a Bordeus i *La forza del destino* a Zuric, cosa que consolida una trajectòria que la situa entre les directores més rellevants de l'actualitat.

Carles Berga

Escenografia

Nascut a Barcelona el 1978, Carles Berga es va titular en Arquitectura a la Universitat Ramon Llull el 2005. Durant els seus estudis va col·laborar amb La Fura dels Baus i Alfons Flores, dissenyant escenografies per a diversos espectacles. Va debutar al Teatro Colón de Buenos Aires el 2013 amb la *Tetralogia* dirigida per Valentina Carrasco. Des d'aleshores, ha creat escenografies per a òpera, cinema, museus, grans espectacles i instal·lacions. Entre els seus treballs destaquen *La forza del destino* (Zuric), *Fidelio* (Bordeus), *Lucrezia Borgia* (Roma), *Nixon in China* (París), *La fanciulla del West* (Torí), *Turandot* (Barcelona), *Aida* (Macerata), *La Favorite* (Bèrgam) i *Die Zauberflöte* (Trieste). Fora de l'àmbit líric, destaquen la cerimònia inaugural de la Copa Amèrica a Barcelona, *Malinche* de Nacho Cano i l'escenografia dels premis Goya 2018.

©Galia Kleiburg

Luciana Gutman

Vestuari

L'argentina Luciana Gutman posseïx una àmplia trajectòria en teatre i mitjans audiovisuals. Ha dissenyat vestuari per a òpera, dansa i prosa. Ha treballat per als teatres més importants d'Argentina, com el Colón o el San Martín. En la seua carrera internacional ha treballat als Estats Units, França, Montecarlo, Grècia, República Txeca, Polònia, Letònia, Xile, Mèxic, Colòmbia, Brasil i Uruguai. El 2025 va presentar *Patagonia* de Sebastián Errázuriz en el Teatro de la Zarzuela i *Der fliegende Holländer* a l'Òpera de Tenerife. A més, exercix com a docent de disseny de vestuari. El seu treball ha sigut reconegut i premiat: ACE (associació de crítics de l'espectacle, Argentina), Premi de la crítica (Xile), premi Luna (Mèxic), Premi de la crítica (Polònia) i Opera XXI.

Antonio Castro

Il·luminació

Després dels seus inicis en companyies universitàries, va orientar la seua carrera cap a la il·luminació escènica mentre cursava Enginyeria Tècnica Industrial en Electricitat, i va obtenir matrícula d'honor amb un projecte sobre remodelació teatral. Ha col·laborat amb l'Escola Superior d'Art Dramàtic, el Conservatori Superior de Dansa i Escènica de Màlaga. Entre 2006 i 2019 va ser il·luminador resident al Palau de les Arts Reina Sofía, on va treballar al costat de destacats dissenyadors i directors internacionals. Actualment exercix de dissenyador independent, especialitzat en òpera. Ha firmat produccions de *Macbeth*, *Giovanna d'Arco*, *La traviata*, *Don Giovanni*, *Tosca*, *Norma*, *Otello* i *La forza del destino*, esta última reconeguda com a millor producció en els premis Campoamor 2014.

©Pali Alvarez

Germán Enrique Alcántara

Miller

El baríton argentí Germán Enrique Alcántara va obtindre projecció internacional amb la gravació de Simon Boccanegra (versió original de 1857) dirigida per Sir Mark Elder, nominada als premis Grammy i als Opera Awards. Ha interpretat papers principals de baríton com Renato en *Un ballo in maschera* (Teatro Colón), Enrico en *Lucia di Lammermoor* (Deutsche Oper de Berlín) i els protagonistes de *Don Giovanni* (San Diego) i *Rigoletto* (Welsh National Opera). Es va graduar al Jette Parker Young Artist Programme de la Royal Opera House, on va cantar el Conte di Almaviva a *Le nozze di Figaro* sota la direcció de Sir Antonio Pappano. Entre les seues actuacions recents destaquen *Iris* de Mascagni al Teatro Real i Riccardo en *I puritani* al Teatro Colón.

©Ugo Carlevaro y Ewa Lang

Mariangela Sicilia

Luisa

En la temporada 2025-2026, Mariangela Sicilia torna a Parma com a Desdemona en *Otello*, al Teatro alla Scala com a Liù en *Turandot* i al Maggio Musicale Fiorentino com a Cleopatra en *Giulio Cesare*. A més, debuta els papers titulars de *Maria Stuarda* a la Staatsoper d'Hamburg i *Luisa Miller* al Palau de les Arts, on ja va encarnar anteriorment Pamina en *Die Zauberflöte* (2018) i Corinna en *Il viaggio a Reims* (2020). Entre els seus pròxims compromisos figuren *Alcina* i *Carmen* (Micaëla) a l'Òpera de Roma, *Pagliacci* i *Così fan tutte* al Teatro Comunale de Bolonya, *Don Giovanni* (Donna Elvira) al Teatro Massimo de Palerm, *La bohème* (Mimi) a l'Òpera de Sídney i a la Deutsche Oper de Berlín, a més de *La traviata* a Masqat, a la Deutsche Oper de Berlín i als teatres San Carlo de Nàpols i Comunale de Bolonya.

©Victor Santiago

Alex Esposito

Il Conte di Walter

Nascut a Bèrgam el 1975, Alex Esposito es va consolidar molt prompte com un dels artistes més interessants de la seua generació. Ha col·laborat amb mestres com Claudio Abbado, Antonio Pappano, Kent Nagano, Myung-Whun Chun, Daniele Gatti o Riccardo Chailly, junt amb directors d'escena del prestigi de Graham Vick, Damiano Michieletto, Laurent Pelly i Pier Luigi Pizzi. Actua regularment a La Scala, La Fenice, el Covent Garden, el Teatro Real de Madrid, l'Òpera de París i les Staatsoper de Berlín, Munic i Viena. Esta temporada canta *Faust* i *Luisa Miller* a Les Arts, on va debutar amb *Les contes d'Hoffmann*, *Faust* a La Scala i a la Staatsoper de Viena, *Simon Boccanegra* a La Fenice, *Les contes d'Hoffmann* a la Staatsoper de Berlín i *Le nozze di Figaro* al Covent Garden. Ha sigut reconegut amb el premi Abbiati 2007.

©Johannes Ifkovits

Freddie De Tommaso

Rodolfo

Veu i talent, a l'estela de la tradició dels grans tenors italians, el britanicoitalià Freddie De Tommaso va saltar a la fama el 2021 quan va interpretar *Tosca* al Covent Garden, als 28 anys. Artista exclusiu de Decca, els seus àlbums *Passione* (premi BBC Music Magazine al millor artista revelació) i *Il Tenore* varen arribar ràpidament el número 1 de les llistes de clàssica. Esta temporada confirma el seu ascens meteòric: *Un ballo in maschera* al Liceu, *Adriana Lecouvreur* i, en recital, junt amb Lise Davidsen, *Requiem* de Verdi amb l'orquestra de La Scala i Riccardo Chailly, a més dels seus debuts com a Pollione en *Norma* a Nàpols, Adorno en *Simon Boccanegra* a la Staatsoper de Viena i Rodolfo en *Luisa Miller* a Les Arts. Altres compromisos inclouen *La bohème* a Berlín i Viena o *Madama Butterfly* a Munic.

©Olga Kovach

Maria Barakova

Federica

Maria Barakova, nascuda a Kémerovo (Rússia), va completar els seus estudis a Novosibirsk i posteriorment va ser membre del programa per a jóvens artistes del Teatre Bolxoi de Moscou, a l'escenari del qual va debutar amb *La núvia del tsar*. També va participar en les edicions del Festival de Pesaro de 2018 (Melibea en *Il viaggio a Reims*) i 2019 (*Stabat Mater* de Rossini). Entre els seus recents compromisos figuren *Lucrezia Borgia* (Orsini) a Munic, *Nabucco* (Fenena), *La forza del destino* (Preziosilla) i *La dama de piques* (Polina) al Metropolitan, *Lady Macbeth de Mtsensk* a Boston, *Die Walküre* a Baden-Baden i diverses òperes a Pesaro. Esta temporada canta en *Ievgueni Oneguin* i *Lady Macbeth de Mtsensk* a la Staatsoper de Viena, *Nabucco* al Metropolitan, *Norma* (Adalgisa) a Palerm i *Die Walküre* a Rotterdam.

©Gianandrea Uggetti

Gianluca Buratto

Wurm

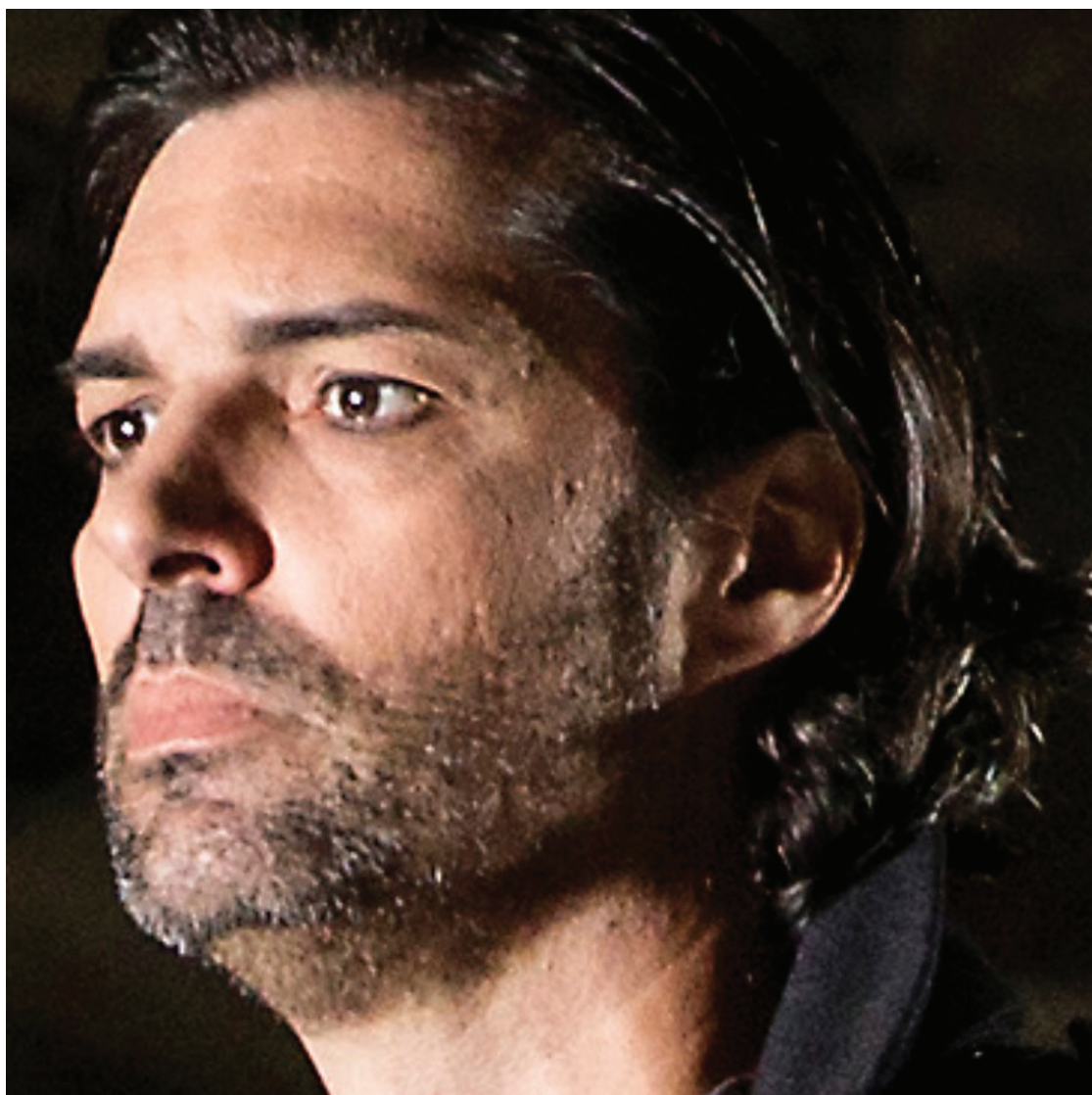
Gianluca Buratto és un dels baixos més aclamats de la seua generació. Va debutar el 2009 amb *Il carro e i canti* de Solbiati a Trieste, amb la qual cosa va iniciar una intensa carrera que abasta des del Barroc fins a la música contemporània. Ha col·laborat amb mestres com Jordi Savall, Riccardo Muti, Fabio Luisi (*Die Walküre*, *Rigoletto*), Daniele Gatti, Daniel Harding i Sir John Eliot Gardiner, amb qui va participar en la cèlebre gira mundial de la trilogia de Monteverdi. Ha cantat en escenaris com La Scala, el Covent Garden, Opéra de París, Bayerische Staatsoper de Munic, Teatro Real i el Festival de Salzburg. La seua discografia inclou obres de Puccini, Händel, Cavalli i Rota, per a segells com Decca i Naïve. Artista assidu de Les Arts, ha participat en títols com *Tosca*, *Thaïs*, *I due Foscari*, *La bohème* o *Don Giovanni*.

Lora Grigorieva

Laura

Va cursar la seua formació a la Universitat Russa d'Arts Teatral de Moscou, així com al Richard Wagner Konservatorium i la Universitat de Música i Arts Escèniques de Viena. Ha sigut guanyadora del Grand Prix de Nova York i del primer premi del Vienna Competition for Young Performers, i ha obtingut guardons en els concursos Cafarelli Baroque i Bellani Paese degli Artisti. Ha interpretat papers en òperes com *Alcina*, *Die Zauberflöte*, *Carmen* o *Manon*. El 2025 va encarnar Marie en *Der fliegende Holländer* a l'Oper im Steinbruch Festival. Ha actuat, a més, en sales com la Musikverein de Viena i en programes vocals del Mozarteum i de la Juilliard School. S'ha perfeccionat en classes magistrals amb Ramón Vargas, Vivica Genaux i Barbara Frittoli. Forma part del Centre de Perfeccionament del Palau de les Arts.

Antonio Lozano

Un llaurador

Membre en l'actualitat del Cor de la Generalitat Valenciana, ha actuat en teatres com La Scala de Milà, Teatro Real de Madrid, Liceu de Barcelona, La Fenice de Venècia, Òpera de Roma, San Carlo de Nàpols i l'Òpera de Filadèlfia, entre altres, on ha interpretat els papers principals de *Don Giovanni*, *Die Zauberflöte*, *Die Entführung aus dem Serail*, *Così fan tutte*, *La traviata*, *L'italiana in Algeri* i *Doña Francisquita*, sota la direcció de mestres de la talla de Lorin Maazel, Zubin Mehta, Helmuth Rilling, Ralf Weikert, Roberto Abbado o Pablo Heras-Casado.

Cor de la Generalitat Valenciana

32

Està reconegut com una de les millors agrupacions corals d'Espanya. Va ser creat en 1987 amb el nom de Cor de València i dirigit fins a 2024 per Francesc Perales. És el cor titular del Palau de les Arts al mateix temps que desenvolupa una constant activitat en els principals auditoris de la Comunitat Valenciana. Ha interpretat les grans obres del repertori simfònic coral i els principals títols del gènere líric, i freqüenta el repertori *a cappella*, amb especial atenció als compositors valencians. Ha cantat sota la direcció de Claudio Abbado, Roberto Abbado, Rinaldo Alessandrini, Fabio Biondi, Riccardo Chailly, Plácido Domingo, Manuel Galduf, Enrique García Asensio, Gustavo Gimeno, Valeri Guérguiev, Leopold Hager, Sir Neville Marriner, Lord Yehudi Menuhin, Marc Minkowski, Krzysztof Penderecki, Michel Plasson, Georges Prêtre, Helmuth Rilling, Guennadi Rojdestvenski, Mstislav Rostropóvich, Claudio Scimone o Alberto Zedda.

Ha estat guardonat amb la Medalla d'Honor del Festival Internacional de Música i Dansa de Granada, la Medalla Commemorativa del XXV Aniversari del Palau de la Música de València, el premi Clar de Llums de la Universitat de València, l'Important de l'Editorial Premsa Valenciana, la Medalla al Mèrit en les Belles arts de la Reial Acadèmia de Belles arts de Sant Carles i recentment el Premi Honorífic de l'Associació Amics de l'òpera i les Arts de la Comunitat Valenciana. El Cor de la Generalitat depèn de l'Institut Valencià de Cultura. El seu director actual és Jordi Blanch Tordera.

SOPRANOS

Carmen Avivar
Maria Àngels Biosca
Lourdes Castell
María José Cifre
Erika Escribá
Estrella Estévez
Dolores Lahuerta
Arantxa Martínez*
Begoña Martínez-Arrazubi
Lourdes Martínez
Susana Martínez
Isabel Squarcia

MEZZOSOPRANOS

Maite Aguilera
Ana Bort
Marián Brizuela*
Pilar Esteban
Empar Llàcer
Adriana Mayer
Irene Medán
Susana Meliá
Alicia Merelo
Minerva Moliner
Diana Muñoz
Lucía Pitarch

TENORS

Javier Aguilera
David Asín
Pedro Castro
Rafael Ferrando
Antonio Gómez
José Ángel González
Antonio Lozano
Tomás Martínez
Tomás Puig
Jesús Rita
Javier Tortosa*
José Javier Viudes

BAIXOS

Vicente Antequera
Bonifaci Carrillo
Juan Carlos Castillo
Juan Felipe Durá
Xavier Galán
Salvador Giner
Luis Gonzalo
Fernando Piqueras
José Tomás Poveda
José San Antonio
Vicente Soldevila
Luis Vicente*

*Cap de corda

Jordi Blanch Tordera

Director del Cor

Natural de Quart de les Valls (1975), és titulat en direcció de cor, piano i composició. Va dirigir el cor Virelai de l'Escola Coral de Quart de Poblet durant vint anys, durant els quals va col·laborar amb mestres com Henrik Nánási, Nicola Luisotti i Lorin Maazel. A partir de 2016 es vincula al Cor de la Generalitat Valenciana com a director adjunt de Francesc Perales, i ha preparat títols com *Manon*, *Il trovatore*, *Madama Butterfly*, *La Cenerentola*, *Dialogues des Carmélites* o *Doña Francisquita*. En concert, sempre amb el Cor de la Generalitat, ha treballat la *Petite Messe Solennelle* a València i Bremen, amb Fabio Biondi i Europa Galante. Ha dirigit el cor de l'òpera de Białystok en la gravació de *Macbeth* realitzada per Fabio Biondi, a més dels cors de les òperes de Lausanne i La Monnaie de Brussel·les en diferents produccions. Des d'octubre del 2024 és el director del Cor de la Generalitat.

Orquestra de la Comunitat Valenciana

L'Orquestra de la Comunitat Valenciana (OCV) va ser fundada l'any 2006 per Lorin Maazel, el seu primer director musical. En poc de temps, la formació titular del Palau de les Arts s'ha llaurat un prestigi entre el públic i la crítica, i ha aconseguit un alt nivell artístic que la situa entre les millors orquestres d'Espanya i una de les més importants creades a Europa durant els últims anys. Este reconeixement s'ha forjat també gràcies a la presència de Zubin Mehta en les primeres temporades, sobretot amb el recordat *Anell* wagnerià, i a batutes de la talla de Riccardo Chailly, Valery Gergiev o Gianandrea Noseda. Després del període fructífer dut a terme per l'estatunidenc James Gaffigan al capdavant de l'OCV, des de setembre de 2025 el prestigiós mestre britànic Sir Mark Elder és el director musical de la formació.

Elogiada per la qualitat dels seus músics i per ser un conjunt versàtil capaç d'interpretar amb admirable personalitat tant òpera com música líricosimfònica, l'OCV continua la seua trajectòria professional impulsada per primeres figures de la direcció orquestral, entre les quals hi ha Daniele Gatti, Fabio Luisi, Sir John Eliot Gardiner o Philippe Jordan, i amplia el seu repertori operístic de la mà de reconegudes batutes internacionals especialitzades en diferents estils, com Marc Albrecht, Maurizio Benini, Lorenzo Viotti, Riccardo Minasi i Marc Minkowski. A més, afiança la col·laboració amb els principals directors espanyols que més projecció tenen fora de les nostres fronteres, entre ells Gustavo Gimeno, Pablo Heras-Casado, Juanjo Mena i Josep Pons.

DIRECTOR MUSICAL

SIR MARK ELDER

VIOLINS PRIMERS

Gjorgi Dimcevski, concertino
Roman Kholmatov, conc asociado
Po-An Lin, ajuda de solista
Rasma Larsens, ajuda de solista*
Marija Nemanyté
Teresa Nikolova-Nolen
Joaena Hyewon Ryu
Mikhail Spivak
Roman Svirlov
Elena Trushkova
Beatrice Gagliu*
Natalia Martínez*

VIOLINS SEGONS

Anastasia Pylatyuk, solista
Ignacio Rodríguez, cosolista*
Carles Civera
Dasha Dubrovina
Evgueni Moriatov
Inés Romaguera
Weronika Bagnievska*
Marta Burriel*
Mercedes Dalda*
Manuel Serrano*

VIOLES

Andriy Viytovych, solista
Sergio Sáez, ajuda de solista
Javier Alejandro Cárdenas
Julia Hu
Abraham Martín
Ana Mba
Liliana Catarina Fernandes*
Oreto Vaya*

VIOLONCELS

Dragos Balan, solista*
Arne Neckelmann, ajuda de solista
Alejandro Friedhoff
Estrella Guerrero
Uladzislau Trukhan
Saem Heo*

CONTRABAIXOS

Mihai Ichim, solista
Robby Hellyn, cosolista*
David Molina
Gianluca Tavaroli
Tarek Tebsamani*

ARPA

Noelia Cotuna, solista

FLAUTES

Magdalena Martínez, solista
Ana Naranjo, cosolista

Flautí

Virginie Reibel

OBOÉS

Christopher Bouwman, solista
Pierre Antoine Escoffier, solista

CLARINETS

James Gilbert, solista*
Cecilio Vilar, ajuda de solista

FAGOT

Salvador Sanchis, solista
Alba González, ajuda de solista

TROMPES

Bernardo Cifres, solista
David Rosell, ajuda de solista
Miguel Martín
David Sánchez

TROMPETES

Rubén Marqués, solista
Christian Ibáñez, cosolista

TROMBONS

Juan Manuel Real, solista
Ignacio Pérez, ajuda de solista
Victor Fluixá*

TUBA

Ramiro Tejero, solista

TIMBAL

Gratiniano Murcia, solista

INTERN

Trompa

Salvador Juan*

Trompa

Vicente Raga*

Orgue

Arturo Barba*

Campana

Ignasi Domenech

*Music invitat

LES
ARTS
ÉS ÒPERA

TEMPORADA
25/26

EUGENIO ONEGUIN

PIOTR ILICH CHAIKOVSKI

DIRECCIÓN MUSICAL **Timur Zangiev**

DIRECCIÓN DE ESCENA **Laurent Pelly**

20, 23, 25, 29 enero, 1 febrero 2026

Coproducción de La Monnaie/De Munt de Bruselas
y la Royal Danish Opera de Copenhagen

PALAU DE LES ARTS
REINA SOFÍA

GENERALITAT
VALENCIANA

ACI.
ARA.

LES ARTS
VALÈNCIA

GOBIERNO DE ESPAÑA
MINISTERIO DE CULTURA

inaem
INSTITUTO NACIONAL DE ARTES ESCÉNICAS

PRÒXIMES ACTIVITATS

LES ARTS ÉS DANSA

SIMULACRO-KOR'SIA

12 de desembre
de 2025

LES ARTS ÉS PER A TOTS

MATINS: RECITAL CENTRE DE PERFECCIONAMENT

14 de desembre
de 2025

LES ARTS ÉS LIED

ANGEL BLUE

14 de desembre
de 2025

LES ARTS ÉS SIMFÒNIC

FABIO LUISI

Bruckner: *Simfonia 8*

18 de desembre
de 2025

LES ARTS ÉS SIMFÒNIC

SIR MARK ELDER

Mahler: *Simfonia 5*

3 de gener
de 2026

LES ARTS ÉS LIED

CHRISTIAN GERHAHER

17 de gener
de 2026

LES ARTS ÉS ÒPERA

EUGENIO ONEGUIN

20, 23, 25, 29 de gener de
2026

1 de febrer
de 2026

LES ARTS ÉS DANSA

¡VIVA!-COMPAÑÍA MANUEL LIÑÁN

30 de gener
de 2026

LES ARTS ÉS SIMFÒNIC

SIR MARK ELDER

Berlioz: *L'enfance
du Christ*

7 de febrer
de 2026

LES ARTS ÉS SARSUELA

UN MISTERIO DE SAINETE, O ZARZUELA A LA CAZUELA

19, 21, 22 de febrer
de 2026

LES ARTS ÉS MÚSIQUES
VALENCIANES

LA MARIA

27 de febrer
de 2026

PATROCINIS

TEMPORADA 2025 - 2026

La Fundación Palau de les Arts Reina Sofía muestra su agradecimiento

PARTNER TECNOLÓGICO

PATROCINADOR DE TEMPORADA

PROTECTOR

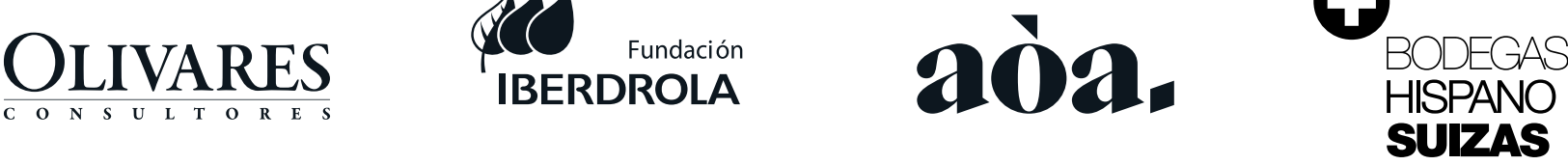
COLABORADORES PREMIUM

COLABORADORES

MECENAS

MECENAS DEL CENTRE DE PERFECCIONAMENT

TRANSPORTE OFICIAL

INSTITUCIONES COLABORADORAS

DIRECCIÓ

DIRECTOR GENERAL

Jorge Culla Bayarri

DIRECTOR ARTÍSTIC

Jesús Iglesias Noriega

DIRECTOR MUSICAL

Sir Mark Elder

PATRONAT DE LA FUNDACIÓ PALAU DE LES ARTS REINA SOFÍA

Molt Honorable Sr. Juan Francisco Pérez Llorca

President de la Generalitat Valenciana

PRESIDENT

Sr. Pablo Font de Mora Sainz

VICEPRESIDENTA

Honorable Sra. María del Carmen Ortí Ferre

Consellera d'Educació, Cultura i Universitats

SECRETÀRIA NO PATRONA

Sra. Ana Jiménez Moliner

Secretària general de la Fundació

VOCALS

Excel·lentíssim **Sr. Jordi Martí Grau**

Secretari d'Estat de Cultura

Il·lustríssima **Sra. Paz Santa Cecilia Aristu**

Directora general de l'INAEM del Ministeri de Cultura

Il·lustríssima **Sra. Marta Alonso Rodríguez**

Secretària autonòmica de Cultura

Il·lustríssim **Sr. Eusebio Monzó Martínez**

Secretari autonòmic d'Hisenda i Finançament

Il·lustríssim **Sr. José Manuel Camarero Benítez**

Secretari autonòmic de Turisme

Sr. Carlos Gracia Calandín

Subsecretari de la Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats

Sr. Miquel Nadal Tárrega

Director general de Cultura

Sra. María del Mar González Barranco

Directora general de Fons europeus i Sector Públic

Sr. Álvaro López-Jamar Caballero

Director general de l'Institut Valencià de Cultura

Sra. Rosana Pastor Muñoz

Membre del Consell Valencià de Cultura

Sra. Susana Lloret Segura

Sr. Rafael Juan Fernández

Sra. Mónica de Quesada Herrero

Sra. Felisa Alcántara Barbany

Sr. Ignacio Ríos Navarro

Sr. Salvador Navarro Pradas

PATRÓ D'HONOR

Sr. Vicente Ruiz Baixauli

GENERALITAT
VALENCIANA

**ACÍ.
ARA.**

GOBIERNO
DE ESPAÑA

MINISTERIO
DE CULTURA

inaem

INSTITUTO NACIONAL
DE LAS ARTES ESCÉNICAS
Y DE LA MÚSICA

lesarts.com | 96 197 59 00